

Мединська Н. М.,
кандидат філологічних наук, професор,
завідувач кафедри української мови та методик викладання
Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені акад. С. Дем'янука
E-mail: medynska_natalia@mail.ru

ПРЕДИКАТИВНІ ЗНАЧЕННЯ СИНТАКСЕМ ОЗНАКОВИХ СЛІВ

У статті схарактеризовано предикативні значення синтаксем ознакових слів, зумовлені їхньою внутрішньою сутністю як мовних одиниць, на основі взаємодії поняттєвих і граматичних категорій своєрідно представлених у лексичній, морфологічній і синтаксичній семантиці у реченні-висловленні.

Ключові слова: предикат, ознакові слова, суб'єкт, пропозиційна структура, речення-висловлення, синтаксема.

Однією з актуальних проблем сучасного мовознавства є об'єктивація реальної дійсності у мовній картині світу, концептуальної за своєю природою, з'ясування механізму взаємодії мовних одиниць на різних рівнях мовної структури та закономірностей їхнього функціонування.

Науковий пошук мовознавців спрямований на поглиблене вивчення семантичних, формально-граматичних та функціональних особливостей слова як універсального мовного знака, що концентрує в собі змістові характеристики категорійних значень ознакових слів, які репрезентують своєрідність своєї семантики на лексичному, словотвірному, морфологічному та синтаксичному рівнях.

Проблема дослідження функціональної категоризації ознакових слів є **актуальною**. Яскравим прикладом цього стали роботи В. В. Виноградова, І. І. Мещанінова, О. О. Потєбні, Ф. П. Фортунатова, О. О. Шахматова та ін. Упродовж ХХ ст. ознакові слова вивчали зарубіжні (Ю. Д. Апресян, Л. М. Васильєв, Г. О. Золотова, О. В. Падучева, Ю. С. Степанов, Л. В. Щерба та ін.) та українські (І. Ф. Андерш, І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Грищенко, Н. В. Гуйванюк, Н. Л. Іваницька, А. П. Загнітко, М. І. Калько, Т. Є. Масицька, О. С. Мельничук, М. В. Мірченко, В. М. Русанівський, І. І. Слинько,) лінгвісти. Проте залишається багато нерозв'язаних питань, що стосується комплексного вивчення ознакових слів у сукупності їхніх семантичних та функціональних ознак.

У статті поставлено за **мету** схарактеризувати предикативні значення синтаксем ознакових слів у реченні-висловленні.

Логіко-семантичний підхід у дослідженні синтаксису пов'язаний із вивченням об'єктивного змісту речення, що є відображенням екстралінгвальної ситуації – внутрішньо цілісного фрагмента дійсності. Будуючи повідомлення, мовець обирає насамперед деяку логіко-семантичну схему, яка визначає структуру речення. Вивчення речення з погляду логіко-семантичного аспекту враховує багато дослідників українського і зарубіжного мовознавства. Й. Ф. Андерш серед виокремлених ним трьох рівнів представлення об'єктивного змісту речення (денотативний, логіко-семантичний, мовно-семантичний) саме логіко-семантичний пов'язує з поняттями і відношеннями між ними [1, с. 8]. На думку І. Р. Вихованця, у структурі речення можна виділити чотири яруси: власне-семантичний, семантико-синтаксичний, формально-граматичний і власне-комунікативний. Компоненти власне-семантичної структури речення розглядає як глибинний ярус, що відображає логічну будову речення [3, с. 125].

С. Д. Кацнельсон наголошує, що в аналізі зв'язків необхідно враховувати мисленнєві передумови, пов'язані з деякими об'єктивними подіями чи реальним станом речей [5, с. 160–161]. О. В. Падучева запропонувала класифікацію речень на основі пропозицій – концептів ситуацій [10, с. 98]. І. П. Сусов увів поняття «абстрактної ситуації» – мисленнєвої схеми, що охоплює безліч денотативних ситуацій з однаковою будовою [12, с. 120]. М. І. Лещенко на матеріалі білоруської та французької мов пропонує розглядати структуру речення в актуальному (семантико-синтаксичному) та віртуальному (логічному) аспектах. Віртуальний аспект у його трактуванні представляє типову ситуацію як концептуальну модель (логіко-семантичний предикат), що формує відповідну мовну

Актуальні проблеми філології та перекладознавства. – Випуск десятий. – 2016 рік семантико-синтаксичну структуру речення [7, с. 13]. Таке тлумачення теоретично обґрунтоване і хоча для позначення невербального рівня речення немає загальноприйнятого терміна (відомі – логіко-семантичний, віртуальний, власне-семантичний), беззаперечним є співвіднесеність речення з пропозицією. Це дає підстави йменувати його терміном «пропозиційний рівень речення» (пропозиційна структура речення).

На вербальному рівні речення лексичне наповнення пропозиційної схеми конкретизує та прив'язує повідомлення до фрагмента дійсності. Семантико-синтаксичну структуру речення формують два типи знаків: предикатні та непередикатні, синтаксеми, серед яких центральним, конститутивним компонентом є предикат, що визначає кількість і якість залежних від нього непередикатних компонентів. Синтаксеми – це елементарні одиниці, пов'язані у структурі речення певними синтаксичними відношеннями з іншими подібними одиницями та виокремлені на основі семантико-синтаксичних відношень, що виражають стосунки між предметами і явищами навколишнього світу [9, с. 23; 13, с. 31].

Синтаксеми (синтаксичні форми слова) у функції суб'єкта та предиката вступають у предикативні відношення. Ця предикативна ознака приписується предмету-носієві у відповідному плані часу, модальності та особи. Тому повідомлення, яке виникло як результат предикативного сполучення головних компонентів, завжди співвіднесене з позамовною дійсністю. У такому розумінні предикативності з'являється можливість двох трактувань предикативності: як відношення змісту речення до дійсності та як відношення між суб'єктом і предикатом [4, с. 154].

Речення-висловлення як одиниця мови і «мовленнєвого спілкування» відображає нижчий або вищий ступінь абстрактного мислення мовця і становить складну змістову структуру, вербалізовану мовними засобами різних рівнів.

На противагу тлумачення предикативності як функції повідомлення, яка протиставляється функції називання [9, с. 12], сьогодні переважає думка, що предикативність як загальна ознака всіх речень має часові й модальні характеристики, виявляє граматичний спектр, своєрідний за граматичною категоризацією в часовій і просторовій локалізації та категорійним значенням особи (хоча останній аспект визначають не всі). І. Р. Вихованець вважає, що предикативність – це комплексна семантико-синтаксична реченнєва категорія, до змісту якої входять категорії часу і модальності [4, с. 62]. Прихильники теорії динамічного синтаксису (Н. В. Гуїванюк, А. П. Загнітко, С. Г. Ільєнко, О. С. Мельничук, М. Я. Плющ, І. І. Слинько та ін.), розходячись у деталях, загалом визнають наявність (експліцитно чи імпліцитно) «особи» в усіх типах речень.

У мовленнєвому акті взаємопроникнення зазначених категорій відбувається і в плані змісту (позиція мовця визначає часткові значення часу, модальності, особи), і в плані вираження (координація в особі, числі та роді між головними компонентами зазначеними цих категорій між суб'єктним та предикатним компонентам, злиття у дієслівних флексіях значень часу, модальності та особи). Отже, в реальному мовленні виокремлену ознаку супроводжують певні об'єктивно-модальні та часові характеристики (предикативні ознаки). Оскільки стосунок ознаки до предмета в мовленнєвому акті встановлює сам мовець, то предикації властивий ефект безпосередності, присутності – «я – тут – зараз».

Граматики-семантична структура речення (у його предикативному мінімумі) ґрунтується на взаємозумовленому вираженні суб'єктного та предикатного компонентів у відповідній формі з відповідним категорійним значенням відповідній граматико-семантичній структурі або моделі речення.

Аналіз синтаксичних категорій висловлювання в комунікативно-прагматичному аспекті передбачає врахування конкретної мовної ситуації, а також особливостей компонентів цієї ситуації (намір мовця, предмет мовлення, обставини тощо), та як саме в категоріях предикативності й модальності відображено дійсність у комунікативному акті. Невід'ємними компонентами аналізу синтаксичних категорій висловлювання є його учасники – мовець, слухач, і тільки в умовах конкретного мовного акту може бути виявлений імпліцитний сенс змісту висловлювання, адресований для сприйняття слухачеві. Формування змісту висловлення базується на взаємодії

Актуальні проблеми філології та перекладознавства. – Випуск десятий. – 2016 рік
лексичних, словотворчих, морфологічних і синтаксичних значень, що знаходять безпосереднє відображення в сукупності контекстної та ситуативної інформації, а також у суб'єктивній оцінці мовцем. Розгляд синтаксичних категорій предикативності і модальності в комунікативно-прагматичному аспекті дозволяє виявляти співвідношення експліцитного й імпліцитного компонентів висловлювання.

Українські мовознавці обстоюють власну позицію щодо виділення типів предикатів із урахуванням часових і субстанційних характеристик (з опорою на останні), наголошуючи, що непередикатним словам більшою мірою властиві парадигматичні семи, а предикатним – синтагматичні, як такі, що потенційно визначають валентну модель речення і характеризують у якісному плані його валентних партнерів. Важливою при цьому, як уже наголошувалося, виступає характеристика суб'єкта – центральної іменникової синтаксеми в семантико-синтаксичній структурі речення-висловлення. Запропонована І. Р. Вихованцем типологія предикатів включає 6 типів: – дії, процесу, стану, якості, локативного та кількісного [3, с. 250]. Предикати з різним сполучувальним потенціалом семантико-синтаксичного рівня займають відповідні місця: предикати дії – першого рангу, процесу – другого, стану – третього, якості – четвертого тощо. Але система предикатів передбачає поділ на підкласи, на дрібніші групи. Побудовані за логіко-семантичною ознакою, такі класифікації зазвичай ураховують поділ на найбільш абстрактні за значенням категорії (такі, як «сутність», «якість», «кількість», «відношення», «час», «місце», «стан», «положення», «дія», тощо), кількість яких різна в інтерпретаціях різних наукових шкіл. Така таксономія групується на виділенні окресленого граматики набору структурних схем простого речення. Тобто для такої рубрикації до уваги взято не лише власне предикат, а й пов'язаний із ним другий компонент – «можливість його співвіднесення з деяким суб'єктом» [11, с. 150].

Дослідники синтаксису провідним типом вважають *предикат дії* – це основний клас дієслівних предикатів, яким властиві характерні ознаки активності, динамічності, локалізованості в часі і просторі (фазовість).

Активність як семантична категорія, в основі якої лежить протиставлення активних та інактивних начал, дістає вияв у взаємодії та взаємозв'язку дієслівних лексем з іменними актантами. Ця характеристика дієслівних предикатів пов'язана з суб'єктом – істотою. Активні дієслова виражають дію, яка спрямована й на об'єкт (чи суб'єкт) і викликає у ньому відповідні зміни, тобто внаслідок дії об'єкт створюється, змінюється або знищується. У сфері активної дії наявні суб'єктно-об'єктні та суб'єктно-суб'єктні смислові відношення: *Перекидали усе в скрині, а намиста нема! (Нечуй-Левицький, III, 1955, 217). Стали турбаї козачих свої прав допоминатися, а пан їхні метрика з церкви покрав та попалив (Ю. Янов., II, 1958, 187)..*

У сфері суб'єктно-суб'єктних відношень активність самих людей може бути спрямована з виховною, творчою метою або впливу на інших людей: *Ті, що поскінчували курс, були надзвичайно веселі та говорючі (Нечуй-Левицький, I, 1956, 618). Уроки він повчив ще вчора (Донч., Ю. Васюта, 1950, 91); зміну зовнішнього вигляду: В його (свата) виріс хвіст і роги. Зробивсь він лютий, наче вовк. Ногами посуд перетовк (Олесь, Вибр., 1958, 298). (Василь): Дати вам волю – усіх би людей перестригли в ченці, так що й мир перевівся б (Мирний V, 1955, 98); знищення інших живих істот, а також із метою спілкування з навколишнім середовищем та тваринним світом (Марко) Я їх, падлюк (фашистів), сорок штук перетопив на перевозі (Мороз, П'єси, 1959, 8).*

В активних дієслівних предикатах кількісне уточнення може бути представлено за шкалою інтенсивності дії (міри вияву): немаркованість дії – деяка інтенсивність дії – значна інтенсивність дії. *Тхе! – сказала Олесь, покиштувавши сухої ніжки – Килина не догляділа й пересмажила й попсувала (Нечуй-Левицький, III, 1956, 99). Геть мене потовк (чоловік), місця живого нема – скрізь синяки... (Коцюбинський, I, 1955, 437). Попересушувала все насіння (Сл.Гр.).*

Предикати процесу також наділені ознакою динамічності, яка, на відміну від предикатів дії, немає контролю з боку суб'єкта, тобто носій цих предикатів пасивний. Ця ознака властива предикатам таких реченневих структур з однією іменниковою синтаксею: *Всі хто був почав*

Актуальні проблеми філології та перекладознавства. – Випуск десятий. – 2016 рік
підспієувати, один за одним помовкли і слухали, як вони гарно вдвох співають (П. Куліш, Вибр., 1969, 292).

Предикати стану, на відміну від предикатів дії і процесу, характеризуються елементарною смисловою структурою. Вони називають ознаки, властивості, приписувані субстанціям як іманентно їм притаманні, що не виходять за межі суб'єкта і не охоплюють своїми властивостями інших реалій. У предикатах стану відсутня сема активності, але пасивність їх формально не маркована [8, с. 17].

Стан – статична ознака, морфологічне вираження якої стосується сфери дієслів, прислівників та іменникових форм, які втратили зв'язок із парадигмою відмінювання. Пор.: *Усі товариши позасмучувалися, як почули про його лихо* (Сл. Гр.). (Бичок) *Кажуть, що Хрестя ослабла і не встає, зовсім немоцна... Та нехай лучче перехворіє, ніж піде до обідраного злидня!..* (Кроп., I, 1958, 467). *Мені однаково, чи буду Я жити в Україні, чи ні.* (Т. Шевченко). *Чогось мені сумно, Чогось мені дивно, Все третій деньочок, Милого не видно* (Народна пісня).

Низка дослідників трактує «стан» як статичне явище, на відміну від «процесу» і «події», як онтологічну трихотомію, здатну, проте, розпадатися на окремі типи лише за умови реального мовного наповнення [12]. Вирішальну роль у такому разі відіграє контекст – виступаючи необхідним чинником розмежування вказаних значень [14 с. 6]. Порівн.: *Червоніє мак у житі / Андрій з кожним словом жінки дужче червоніє; Падає ціна / Падає дощ / Падає від несподіваного удару парубок; Горять очі / Горять хліба від спеки* [приклади Олени Кульбабської].

Предикати якості позначають абсолютну ознаку предмета, тому позбавлені часових конкретних характеристик. *Хлопці слухняні. Робота корисна. Ніч була глибока і сива. Ніч була терпка, як слива* (І. Жиленко). *Я ж досі не завітчана!* (Леся Українка). *Ти дав мені дари, які хотів такі були й мої – неміряні, нелічені...* (Леся Українка).

Предикати кількості становлять периферійну площину предикатності. Вони морфологічно оформлені числівниками та кількісними прислівниками, при яких типовою формою суб'єкта виступає родовий відмінок: *Дівчат було троє. На дереві мало вишень.*

Локативні предикати виділяють за особливими формально-синтаксичними і морфологічними ознаками: наявності в реченні локативного компонента, вираженого прийменниково-іменниковою словоформою: *Над шляхом стояла курява. Гості в саду.*

Власне семантична, в основі своєї універсальна, класифікація, на думку сучасних мовознавців, передбачає виділення таксономічних, реляційних і предикатів характеристики із можливими суміщеннями цих значень та деталізованою рубрикацією кожного з цих розрядів. У дослідженнях реалізацій предикативних відношень на матеріалі природних мов такі узагальнені типи значень можуть слугувати вихідними положеннями, поняттєвим підґрунтям, що уможлиблює подальшу диференціацію, зокрема з опертям на конкретні класи предикаторів [6, с. 29].

Застосування трансформаційної методики у вивченні предикатів мало б ґрунтуватися передусім на перетвореннях предикаторів, при яких зберігається тотожність смислу, тобто сигніфікативний зміст залишається той самий, змінюються лише його позначення. Позначуване (денотат) у такому разі не піддається змінам, оскільки його заміна може суттєво вплинути на предикатну функцію, й аналіз переміститься на рівень структурної схеми, пропозиції, речення, а не власне предиката. Трансформації типу *Вона почервоніла → Вона стала червоною, Мені холодно → Мене охопив холод* відповідають тим дериваційним процедурам, які дають можливість відстежити особливості функціонування, адже, за словами Н. Д. Арутюнової, «потреби комунікації диктують усе тонше диференціювання значення предикатів, тобто слів, що несуть функцію повідомлення [2]. Тому доречним є зауваження В. І. Кононенка щодо застосування трансформаційних процедур, дериваційних перетворень на рівні речення, які призводять до зведення предикатного значення до концептного поняття в його багатомірних значеннях і реалізаціях [6, с. 5–7]. На думку вченого, побудований на такому підході аналіз може здійснюватися шляхом «сходження» від концепту до його репрезентацій у предикатному вираженні, а може ґрунтуватися на «підвищенні» предикатів до рівня концептного розгляду (вочевидь, у дослідженнях предикатів другий шлях більш природний) [6, с. 30].

Актуальні проблеми філології та перекладознавства. – Випуск десятий. – 2016 рік

Сучасний стан лінгвістичної теорії уможливило дослідження ознакових слів у функції предиката в комунікативному аспекті на концептному та мовному рівнях значення слова як одиниці когнітивно-мовної семантики. Метамова постає на основі об'єднання логічної мови (в аналізі використовуються поняття суб'єкт, об'єкт, пропозиція) та слів із вузьким значенням, позбавлених багатозначності і синонімічності. Семантика предиката об'єднує не тільки його лексичне значення, а й імпліцитні смисли залежно від структури поля предиката, як ядерні (центральні чи периферійні).

Отже, предикатні значення синтаксеми засвідчують тісний зв'язок мовних функцій і тісну взаємодію поняттєвих і граматичних категорій своєрідно представлених у лексичній, морфологічній і синтаксичній семантиці, своєрідно продукованої в актах мовлення за закономірностями граматики мови.

Список використаної літератури

1. Андерш Й. Ф. Типологія простих дієслівних речень у чеській мові в зіставленні з українською / Й. Ф. Андерш. – К. : Наук. думка, 1987. – 191 с.
2. Арутюнова Н. Д. Предложение и его смысл (логико-семантические проблемы) / Н. Д. Арутюнова. – М. : Едиториал УРСС, 2002. – 383 с.
3. Вихованець І. Р. Семантико-синтаксична структура речення / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К. : Наук. думка, 1983. – 219 с.
4. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис / І. Р. Вихованець. – К. : Либідь, 1993. – 368 с.
5. Кацнельсон С. Д. Категории языка и мышления: Из научного наследия / С. Д. Кацнельсон. – М. : Языки славянской культуры, 2001. – 864 с.
6. Кононенко В. І. Концепти українського дискурсу / В. І. Кононенко. – К. ; Івано-Франківськ : Плай, 2004. – 248 с.
7. Лещенко М. И. Виртуальный и актуальный аспекты предложения / М. И. Лещенко. – Минск : Вышэйшая шк., 1986. – 131 с.
8. Ломтев Т. П. Структура предложения в современном русском языке / Т. П. Ломтев. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1979. – 198 с.
9. Мухин А. М. Синтаксический анализ и проблема уровней языка / А. М. Мухин. – Л. : Наука, 1980. – 308 с.
10. Падучева Е. В. Семантические типы ситуаций и значение всегда / Е. В. Падучева // Семиотика и информатика : сб. науч. ст. – М., 1985. – Вып. 24. – С. 96–116.
11. Степанов Ю. С. Имена. Предикаты. Предложения: Семиологическая грамматика / Ю. С. Степанов. – М. : Наука, 1985. – 335 с.
12. Сусов И. П. Ситуация как означаемое предложения на реляционном уровне / И. П. Сусов // Вопросы английской и французской филологии. – Тула, 1972. – С. 25–48.
13. Чеснокова Л. Д. Элементарная синтаксическая единица как компонент семантической структуры предложения / Л. Д. Чеснокова // Семантическая структура предложения. – Ростов : Изд-во Ростов. ун-та, 1978. – С. 29–41.
14. Bach E. The Algebra of events / E. Bach // Linguistics and Philosophy. – Dordrecht, 1986. – Vol. 9. – P. 5–16.

Медынская Н. Н. Предикативные значения синтаксем признаков слов.

Аннотация

В статье охарактеризованы предикативные значения синтаксем признаков слов, которые обусловлены их внутренней сущностью как языковых единиц, на основе взаимодействия понятийных и грамматических категорий своеобразно представленных в лексической, морфологической и синтаксической семантике в предложении-высказывании.

Ключевые слова: предикат, признаковые слова, субъект, пропозициональная структура, предложение-высказывание, синтаксема.

Medynska N. M. Predictive meaning of attribute words syntaxemes.

Summary

The object of the study is attribute words in conjunction with their semantic and functional features.

The main aim of the article is to characterize predicative meaning of attribute words syntaxemes in the sentence-utterance.

The article determines predicative meaning of attribute words syntaxemes caused by their inner essence as language units, the content of which includes propositional function of the predicate in a sentence-utterance. It was found that predicate meaning of a syntaxeme demonstrates the close relationship of language functions and close

Актуальні проблеми філології та перекладознавства. – Випуск десятий. – 2016 рік
interaction of conceptual and grammatical categories peculiarly presented in lexical, morphological and syntactic semantics, originally produced in speech acts by the laws of grammar.

However, the problem of attribute words needs special comprehensive review on the basis of new theoretical foundations based on their part-of-speech relations and mutual influences, dynamic and static features as multidimensional units paradigmatic and syntagmatic levels of linguistic structure.

Key words: *predicate, attribute words, subject, propositional structure, sentence-utterance, syntaxeme.*

УДК 811.161.2'367.624

Мельник К. О.,
аспірантка факультету загального та слов'янського мовознавства
Національного університету «Києво-Могилянська академія»
E-mail: katherine.melnyk@gmail.com

ПРИСЛІВНИКОВІ ЕКВІВАЛЕНТИ СЛОВА КІНЦЯ X–XIII СТ. І XIV–XVII СТ.: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОДИНИЦЬ БАЗОВИХ І БАГАТОКОМПОНЕНТНИХ МОДЕЛЕЙ

Статтю присвячено порівняльному аналізу прислівникових еквівалентів слова кінця X–XIII ст. і XIV–XVII ст. на прикладі одиниць, котрі функціонують упродовж обох зазначених періодів. Показано структуру форми вираження цих одиниць та особливості функціонування у кожен період, окреслено зміни, що впливають як із загального розвитку мовної системи, так і з внутрішніх структурних закономірностей цього класу слів. Показано, що еквіваленти слова доцільно розглядати як давнє автономне утворення у системі української мови.

Ключові слова: *еквіваленти слова, прислівник, модель, лексикалізація, адвербіалізація.*

Мова є безупинним переходом форм всередині органічного всеохопного цілого, розвитком, у якому одна фаза готує наступну і веде до неї; горизонт можливостей утворюваної форми частково обмежений, а структура почасти визначена, оскільки безпосередньо розвивається з того, що вже існує. Багатоаспектність і асиметричність мовних явищ є відбиттям неперервного розвитку мовної системи.

Тенденції мови до надлишковості, з одного боку, й економії – з іншого, мають безпосередній вплив на творення й унормування нових одиниць різних мовних рівнів, що пов'язано з «розвитком граматичного мислення, потребою передати нові поняття, уявлення, відношення». Водночас той чи інший елемент мови може бути відторгнений, а його функції перейти до інших одиниць [5, с. 221; 19, с. 10].

Перебудова певних аспектів синтаксичної організації мови впливає на її морфологічні особливості, а «синтагматичні умови функціонування синтаксичних одиниць» створюють умови для виникнення нових часткових систем [5, с. 224–225].

Одним із яскравих прикладів впливу синтаксичної функції одиниці на її морфологічні властивості є прислівникові еквіваленти слова – стійкі конструкції, утворені шляхом поєднання неповнозначного і повнозначного слів, котрі мають окреслене лексичне значення і виконують обставинну функцію.

Еквіваленти слова (ЕС), як правило, представлені поєднанням прийменника з повнозначною частиною мови – іменником, прикметником, займенником, числівником, прислівником. Вони становлять проміжну ланку між вільними прийменниково-відмінковими конструкціями і лексикалізованими прислівниками.

Поштовхом до творення терміна *еквівалент слова* стала праця В. В. Виноградова, у якій він зазначав, що у мові поряд зі словом розташовуються «семантичні одиниці складнішого порядку, еквівалентні слову» [3, с. 23]. Наступним етапом наукового осмислення й кодифікації цих одиниць були праці, зокрема лексикографічні, російського мовознавця Р. П. Рогожнікової [13–15]. Ще однією сходинкою опису еквівалентів слова стали праці А. А. Лучик [10–12]. У своїй докторській дисертації [10] дослідниця запропонувала оригінальний спосіб опису цих конструкцій за допомогою методу моделювання, що дозволило надзвичайно ефективно й виразно показати специфіку формальної організації цих одиниць.